

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 30.03.2022

Vår ref.: 202014769-11 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Fredrikstad kommune - Tillatelse til midlertidig fravik fra normal vannstand for Stordammen i Fredrikstad kommune, Viken

Vi viser til deres søknad av 01.02.2022 og 10.12.2020 om tillatelse til midlertidig avvik fra normalvannstand for Stordammen, Fredrikstad kommune i Viken.

Om søknaden

Fredrikstad kommune fikk 05.03.2021 tillatelse til å midlertidig senke vannstand i Stordammen for å gjennomføre nødvendige vedlikeholdsarbeider på dammene. Arbeidene ble ikke gjennomført i 2021, og Fredrikstad kommune søker nå om ny midlertidig senket vannstand for å gjennomføre arbeidene i 2022.

Det søkes om å senke vannstanden i Stordammen med 1,5 m fra 64,55 moh. til 63,05 moh. i perioden 01.08.2022 til 31.01.2023. Oppfyllingen starter senest 01.02.2023. Vannet har to dammer, en hoveddam i sør og en sidedam i øst som begge har behov for rehabilitering. Dammene er i konsekvensklasse 4 og må rehabiliteres for å oppfylle dagens sikkerhetskrav i damsikkerhetsforskriften.

Stordammen er en tidligere drikkevannskilde uten konsesjon. I dag brukes ca. 1500 m³ vann fra Stordammen til snøproduksjon om vinteren. Ved tørre somre tas det vann fra Stordammen til jordvanning.

Nedbørfeltet til Stordammen er ca. 1,2 km² med middelvannføring beregnet til 15 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 1 l/s. Oppfyllingen er beregnet å ta 46 dager fra 01.02.2023 ved midlere tilsig og uten slipp av minstevannføring. Det er ønsket å ikke slippe minstevannføring ved oppfylling av Stordammen for å prioritere raskere oppfylling. Utløpsbekken fra dammen går regelmessig tørr ved lite tilsig.

NVE vurderer her kun konsekvensene av midlertidig nedtapping, ikke konsekvenser av anleggsarbeidet ved dammene. For anlegg uten konsesjon med konsekvenser for brudd (konsekvensklasse 1-4 etter damsikkerhetsforskriften) skal NVE godkjenne tekniske planer for anleggene, mens anleggsarbeidene må omsøkes etter plan- og bygningsloven til kommunen.

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette. Her gjengis høringsuttalelser fra forrige tillatelse og høringsuttalelse som har kommet i forbindelse med søknad for den utsatte nedtappingen.

Fredrikstad kommune uttaler i brev av 23.02.2022:

Det vises til høring av ny søknad om midlertidig senkning av vannstand i Stordammen i Fredrikstad kommune (deres saksnummer: 202014769). Dere ber om innspill til eventuelle endringer som kan påvirke en tillatelse etter vannressursloven § 8.

Fredrikstad kommune fikk 5.3.2021 tillatelse fra NVE til å midlertidig senke vannstanden i Stordammen i perioden 01.08.2021 til 31.01.2022. Arbeidene som skulle gjennomføres ble utsatt og det søkes på nytt NVE om tillatelse til å gjennomføre tilsvarende tiltak med Senkningsperiode 01.08.2022 – 31.01.2023. Det er planlagt at nedtapping starter 01.08.2022 og oppfylling starter senest 01.02.2023.

På bakgrunn av at tiltaket som omsøkes er det samme som ved forrige søknadsomgang, og den eneste endringen er at utførelsen av tiltakene er utsatt ett år, har Fredrikstad kommune ingen nye innspill i saken. Vi viser for øvrig til vår forrige uttalelse (vedlagt), og ber om at dette blir hensyntatt ved en eventuell ny tillatelse.

Fredrikstad kommune uttaler i brev av 11.01.2021:

Det er positivt at tiltaket planlegges gjennomført i en periode av året hvor innvirkningen på flora og fauna vil være minimal. Den samlede belastningen av tiltaket anses derfor som liten, da vannfugler normalt ikke ligger på reir i denne perioden og vekstsesongen går mot slutten.

Vi vurderer at laveste regulerte vannstand (LRV) ikke avviker i for stor grad av det som er naturlige variasjoner for naturtypen, og at det således ikke vil ha for store innvirkninger på livet i Stordammen og Stordamsmyra.

Det foreslåtte riggområdet må benyttes med varsomhet. Vi er kjent med at området tidligere har vært benyttet som lagringsplass for hogstmaskiner, og at det således vil kunne egne seg godt som et riggområde. Med bakgrunn i at foreslått plassering ligger innenfor den registrerte naturtypen «rik sump- og kildeskog», må det unngås hogst av trær. Tilstanden til naturtypen må tilbakeføres til slik den opprinnelig var etter utført tiltak.

Det ønskes oppgradering av eksisterende skogsbilvei til klasse 5. Vi kjenner til at det nylig er benyttet store hogstmaskiner i området og at fremkommeligheten da var god. Det bør derfor gjøres en nøye vurdering av om det er behov for oppgradering på hele den foreslåtte veistrekningen. Vi minner om at oppgradering av skogsbilvei er søknadspliktig. Søknaden skal sendes til skogforvalter i Fredrikstad kommune, og vil bli behandlet av Statsforvalteren. Med bakgrunn i at veien også berører eiendom som ikke kommunen eier, må denne grunneieren kontaktes.

Ifølge Miljødirektoratets naturbase er det registrert den fremmede arten ugrasmjølke sør for Stordammen. Det må gjøres nærmere undersøkelse av artens utbredelse i området, samt sikre at anleggsmaskiner og utstyr for å forhindre spredning til nye områder.

Statsforvalteren i Oslo og Viken uttalte i brev av 08.02.2021:

Nord i Stordammen ligger verneområdet Stordamsmyra naturreservat (vernet ved Forskrift om fredning av Stordamsmyra naturreservat, Fredrikstad kommune, Rølsøy kommuner, Østfold, FOR-1978-12-22-21). Verneformålet er å bevare en av de få intakte myrer utenfor Østfold-raet samt å bevare en minerogen «flatmyr (jordvannsmyr)» dannet ved gjengroing av åpent vann. Selve myra er en gjengroingsmyr som har blitt dannet etter etableringen av dammen og den påfølgende hevingen av grunnvannstanden i den nord-sør-gående dalen den ligger i.

De fysiske tiltakene vil i sin helhet være lokalisert på utsiden av grensene til Stordamsmyra naturreservat. Vi kan derfor ikke se at det er grunnlag for å kreve dispensasjonsbehandling etter verneforskriften for reservatet. Imidlertid vil naturmangfoldloven § 49 her komme til anvendelse. Denne bestemmelsen slår fast at dersom en virksomhet som trenger tillatelse etter annet lovverk, kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. Da det planlagte tiltaket uten tvil vil kunne påvirke verneverdiene i reservatet, forutsetter vi at bestemmelsen legges til grunn i NVE's behandling av søknaden.

Vi mener det er av stor betydning at nedtappingen i minst mulig grad berører vekstsesongene før og etter at tiltaket gjennomføres. I søknaden beskrives det at nedtappingen skal starte 1. august, og at arbeidet skal være ferdig senest 1. februar. Ved midlere tilsig vil dammen da være oppfylt i midten av mars. Etter vår vurdering kan dette antas å være tilstrekkelig til at skader av betydning på verneverdiene unngås. Utløpsbekken fra Stordammen er liten og tørrlegges når tilsiget er lite. Vi er ikke kjent med at det finnes spesielle verdier som vil bli skadelidende av tiltaket.

Etter vår vurdering vil det være riktig å ikke sette krav om minstevannføring ut av Stordammen i perioden hvor dammen skal fylles opp. Det er viktig at vannstanden heves så raskt som mulig for å redusere potensielle skader i naturreservatet.

Vi minner om at kommunen må kontakte Statsforvalteren for å avklare forholdet til annet regelverk som for eksempel forurensingsloven. Fysiske tiltak i vassdraget må søkes hos Viken fylkeskommune.

Viken fylkeskommune uttalte i brev av 22.01.2021:

Viken fylkeskommune har mottatt høring om midlertidig nedtapping av Stordammen i Fredrikstad kommune. Dammen skal tappes ned midlertidig på grunn av vedlikehold.

Fylkeskommunen mener det er positivt at dammen vedlikeholdes, og at det opprettholdes vannspeil i dammen. Vi har ingen motforestillinger til gjennomføring av planene.

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til avvik fra normal vannstand etter vannressursloven § 8.

Friluftsliv

Stordammen og tiltaksområdet ligger i friluftsområdet Fredrikstadmarka. Norconsult viser i sin rapport at det går en tursti frem til sidedammen ved Stordammen, og det går frem av kart at det er et omfattende stinett i området. Vann fra Stordammen brukes til snøproduksjon om vinteren. Tiltakshaver har beregnet at det vil være kapasitet til å bruke vann til snøproduksjon i løpet av anleggsperioden. NVE har fra tidligere behandling av vannuttak fra Stordammen til snøproduksjon (dok. nr. 201307481-6) vurdert at uttaket over ca. 8 dager i november-desember vil senke vannstanden med maksimalt 3 cm. NVE vurderer at dersom det skal brukes vann til snøproduksjon i løpet av anleggsperioden må bortledning av vann ikke foregå samtidig for å hindre ytterligere nedtapping. Det er ellers ikke friluftsinteresser knyttet til fiske eller bruk av vannet som vil påvirkes av en midlertidig nedtapping. Ulemper knyttet til friluftsliv i forbindelse med tiltaket vil begrense seg til konsekvensene av anleggsarbeid i området og kan avbøtes ved å informere om alternative ruter.

Naturmangfold

Stordammen ligger i tilknytning til Stordamsmyra naturreservat. Verneformålet er å bevare en av de få intakte myrer utenfor Østfold-raet samt å bevare en minerogen flatmyr (jordvannsmyr) dannet ved gjengroing av åpent vann. På samme grunnlag er myra gitt verdien svært viktig (A) som naturtype intakt lavlandsmyr i innlandet. Selve dammen er kartlagt som en lokalt viktig (C) eldre fisketom dam. Den har verdi som lokalt viktig hekke- og trekkområde for våtmarksfugl. Norconsult vurderer i sin rapport at torvmattene som flyter på de frie vannmassene vil ha mulighet til å følge vannstanden ved rolig nedtapping og ikke miste kontakt med grunnvannstand i perioden Stordammen er nedtappet. Statsforvalteren i Oslo og Viken påpeker at anleggsperioden i hovedsak er lagt utenom vekstsesongen, og at det vil være viktig å prioritere oppfylling av Stordammen, fremfor slipp av minstevannføring, for at naturreservatet skal påvirkes minst mulig. Anleggsperioden er også utenfor hekkesesongen og Norconsult forventer ingen negativ påvirkning av tiltaket på vannfugler. Fredrikstad kommune er positive til tiltaket og at det gjennomføres utenfor vekst- og hekkesesong.

Nedstrøms Stordammen er det kartlagt en lokalitet med rik løvsumpskog av lokalt viktig verdi. I naturbase vurderes området til lite velutviklet og med lavt potensial for artsmangfold. I kommunens høringsuttalelse oppgis det at lokaliteten er påvirket av hogst. Naturbase oppgir fri utvikling uten inngrep og drenering som råd for skjøtsel av området. NVE vurderer at denne lokaliteten ikke vil påvirkes nevneverdig negativt dersom det ikke slippes minstevannføring til utløpsbekken i oppfyllingsperioden. Oppfyllingsperioden vil være i februar/mars og det bør prioriteres rask oppfylling for at området skal tilbakeføres til normalsituasjon før vekstsesongen 2022.

NVE vurderer at det ikke er funnet viktige naturverdier tilknyttet utløpsbekken fra Stordammen som tilsier at det bør prioriteres minstevannslipp ved oppfylling, fremfor

raskere oppfylld av Stordammen. Dette, sammen med tidspunkt for gjennomføring av tiltaket gjør at NVE vurderer at midlertidig nedtapping kan gjennomføres uten nevneverdig skade på naturmangfold og naturreservatet som er tilknyttet Stordammen.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12 og 49. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og i hovedsak lagt utenom vekst- og hekkesesong. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Oppsummering

Det er ikke funnet andre allmenne interesser enn de tilknyttet naturmangfold og friluftsliv som kan påvirkes av midlertidig senkning av vannstand i Stordammen. Det er foreslått noen avbøtende tiltak: Prioritere oppfylld av Stordammen fremfor vann til utløpsbekken når det tas vann til snøproduksjon og når arbeidene er ferdige, samt varsel om anleggsarbeid og alternative turstier. Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at ulempen for allmenne interesser er større enn fordelene ved midlertidig senkning av vannstand og rehabilitering av Stordammen.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Fredrikstad kommune kan senke vannstanden i Stordammen fra 64,55 moh. til 63,05 moh. i perioden 01.08.2022 til 01.02.2023.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Nedtappingshastighet skal begrenses til 15 cm/døgn.
- Perioden med senket vannstand må gjøres så kort som mulig. Oppfylld til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Fredrikstad kommune har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

FREDRIKSTAD KOMMUNE
NORCONSULT AS - Claus Rikartsen

Kopimottakerliste:

TBD - Seksjon for damsikkerhet - Håkon Haugsrud
FREDRIKSTAD KOMMUNE - Tor Sverre Kolbjørnsvik
TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg - Mari Hegg Gundersen
TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg - Arne Trond Hamarsland
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
VIKEN FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.